

***МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРАВА ТА ПСИХОЛОГІЇ***

КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

***ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ :
УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД***

Матеріали
другої науково-практичної конференції
28 квітня 2016 року

Львів – 2016

УДК 342(100) (063)
341 (100) (063)
342.4 (100) (063)
ББК Х630.Я431
Х80.Я431
Х91.Я431
Т-338

*Рекомендовано до друку на засіданні кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового Інституту права та психології НУ «Львівська політехніка»
(протокол № 12 від 20 квітня 2016 року)
та на засіданні Вченої Ради Навчально-наукового Інституту права та психології НУ «Львівська політехніка»
(протокол № 10 від 25 квітня 2016 року)*

Упорядник – Ковальчук Віталій Богданович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового Інституту права та психології НУ «Львівська політехніка»

Т-338 Теорія і практика конституціоналізму : український та зарубіжний досвід : Матеріали учасників другої науково-практичної конференції (Львів, 28 квітня 2016 року). – Львів : ННШПП НУ «Львівська політехніка», 2016. – 400 с.

У збірнику містяться тези виступів учасників другої науково-практичної конференції «Теорія і практика конституціоналізму : український та зарубіжний досвід» (28 квітня 2016 р.) – науковців, практикуючих юристів, аспірантів, магістрантів, студентів, працівників державних установ.

Матеріали конференції присвячені висвітленню проблем сучасного конституціоналізму в контексті українського та зарубіжного досвіду. Особлива увага акцентується на питаннях проведення конституційної реформи в Україні.

Матеріали опубліковано в авторській редакції.

© Навчально-науковий Інститут
права та психології НУ
«Львівська політехніка», 2016

ЗМІСТ

Ортинський В.Л. ВСТУПНЕ СЛОВО	10
--	----

Розділ І.

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ НАУКОВЦІВ, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ НАУКОВИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТА ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ, ПРАКТИКУЮЧИХ ЮРИСТІВ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Скрипнюк О.В.

Пріоритети сучасного конституційного процесу: методологія оновлення Основного закону України	12
---	----

Ławniczak A.

Główne etapy rozwoju polskiego zinstytucjonalizowanego konstytucjonalizmu	18
--	----

Федоренко В.Л.

Проблеми гарантування та захисту конституційних прав і свобод людини в умовах революцій і воєнних конфліктів (на прикладі України)	29
--	----

Лемак В.В.

Модель інституту конституційної скарги в Україні в контексті досвіду держав Центральної Європи: основні проблеми	38
--	----

Ковальчук В.Б.

Установча влада та сучасний конституційний процес в Україні	44
--	----

РОБОТА В СЕКЦІЯХ

Андрусяк Т. Г.

Розуміння держави в Конституції України та в українській правовій думці	56
--	----

Андрусяк І. П.	
Вплив Софії Русової на становлення та розвиток ідеї гендерної рівності в українській правовій думці.....	63
Бадида А.Ю.	
Соціальні права людини в традиції конституційного закріплення.....	68
Бариська Я.О., Попович Т.П.	
Правова природа парламентаризму	77
Білостоцький С.М.	
Європейські стандарти правосуддя, як елемент правової держави	83
Бліхар М.М.	
Класифікація суб'єктів бюджетних правовідносин, що стосуються інвестиційної діяльності.....	90
Богів Я. С.	
Актуальні питання правової природи місцевого самоврядування як форми реалізації народного суверенітету	96
Бучин А.В.	
Матеріальна конституція: зміст і генеза поняття (з конституційно-правових досліджень Володимира Старосольського)	101
Гнот Х.Я.	
Реалізація принципу законності установами виконання покарань в Україні при забезпеченні виконання судових рішень	105
Гуменний О. І.	
Класифікація функцій судової влади в Україні	108
Забокрицький І.І.	
Демократія та верховенство права: чи існує обов'язковий взаємозв'язок? (на прикладі досвіду Сингапуру).....	112
Іщук С. І.	
Актуальні питання конституційно-правового забезпечення розвитку громадянського суспільства в Україні	117

Кобрин В.С.	
Проблеми реформування та вдосконалення конституційно-правових механізмів взаємовідносин органів публічної влади в Україні	121
Ковальчук О.Б.	
Особливості організації діяльності структурних підрозділів Адміністрації Президента Сполучених Штатів Америки, які відповідають за інформаційну політику	127
Ковальчук С.В.	
Конституційно-правова природа громадянського суспільства	133
Крижова О.Г.	
Окремі елементи принципу верховенства права у контексті його правозастосування	139
Лемак О.В.	
Кримінально-правовий захист сфери національної безпеки в Словацькій Республіці	142
Лещух А.Р.	
Конституційно-процесуальна відповідальність як невід’ємний елемент механізму спеціальних правових гарантій здійснення народовладдя в Україні	150
Панкевич І. М.	
Традиція виборності влади у виборчій політиці Української Греко-Католицької Церкви	155
Панчук І.О.	
Правосвідомість державних службовців та суддів: критерії оцінки	159
Паньонко І.М.	
Історичний досвід Запорізької Січі та Конституція України	164
Ременяк О.В.	
Конституційні реформи в Австрійській імперії в другій половині XIX ст.	169
Репецький В.М.	
Принцип aut dedere aut iudicare як підстава міжнародно-правової відповідальності фізичних осіб	173

Роман Н.М.	
Конституційний розвиток Австрійської імперії напередодні укладення «дуалістичної угоди» 1867 р.	178
Ромців О.І.	
Принцип невинуватості як конституційна гарантія у захисті прав учасників кримінального провадження	185
Сінькевич О.В.	
Поняття та види функцій конституційного права як важливий предмет правових досліджень	189
Сірант М. М.	
Захист трудових прав громадян України за кордоном	193
Скрипнюк В. М.	
Принципи організації і функціонування державної влади в Україні: теоретико-методологічні аспекти.....	198
Смірнова І. М.	
Поняття людини в правовій антропології	202
Стецюк Н.В.	
Доктрина місцевого самоврядування Юрія Панейка і сучасні проблеми конституційної реформи в Україні	205
Стецюк Х.П.	
До питання про необхідність запровадження охорони офіційної назви сучасної української держави	210
Терлюк І.Я.	
Козацький конституціоналізм початку XVIII століття: подолання владних суперечностей між гетьманом і генеральною старшиною	214
Федорів О.І.	
Особливості здійснення бюджетного контролю в рамках ЄС	218
Шимон І.П.	
Конституційні права людини в Румунії в контексті практики Європейського Суду з прав людини	222
Штогун С.Г.	
Правова співпраця України з Європейським Союзом у сфері міграційної політики	231

Щадило О.

Відображення лібертаріанської ідеї негативної і позитивної
свободи у праві 236

Розділ II.

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ МАГІСТРАНТІВ, СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

РОБОТА В СЕКЦІЯХ

Андрусів І.Т.

Санкції конституційно-правової відповідальності..... 239

Бардигула О.Р.

Референдум як інститут безпосередньої демократії
в Україні 243

Батюк Т.Р.

Поняття і предмет конституційного права України..... 247

Бровчук С.Ю.

Громадянські права та свободи людини і громадянина
в Україні 252

Веретільник М. В.

Кабінет Міністрів України як виконавчий орган
державної влади..... 257

Височин В. О.

Конституційні права біженців 261

Гайдук Р. Р.

Порядок формування органів прокуратури України 266

Гулей О. В.

Міське самоврядування в Україні:
проблеми і перспективи розвитку..... 269

Добош О. А.

Конституційні обов'язки громадян України..... 274

Довгань О. А.

Соціальні права і свободи громадян України 277

Дроздовська Ю. А.	
Злочини міжнародного характеру як одна із основних проблем у світовому просторі	281
Ільницька І.Л.	
Проблеми вдосконалення діяльності Конституційного Суду України	286
Каленик С. Г.	
Роль громадських об'єднань у суспільному житті.....	289
Карпінець Т. Р.	
Конституційне право України як наука.....	294
Кіндзерська В. Б.	
Вибори як прояв безпосередньої демократії.....	299
Кіян В.П.	
Структура громадянського суспільства	302
Ковальчук О.В.	
Конституційно-правові аспекти забезпечення права на інформацію	308
Коротенко О. С.	
Інавгурація Президента України.....	311
Кульчицька Н.В.	
Порядок дострокового припинення повноважень народного депутата України.....	316
Луцик Г. В.	
Право на повагу до гідності та честі.....	321
Матат А.В.	
До питання про конституційне звернення як форму захисту прав людини в Конституційному Суді України	325
Мартиник Л. М.	
Загальна характеристика конституційного ладу України	328
Меліш М.А.	
Конституційно-правовий статус політичних партій в Україні	333
Мороз А. О.	
Поняття та особливості конституційно-правової відповідальності.....	338

Павлова Д. Д. Конституційне реформування в Україні: перспективи підготовки проекту нової Конституції України.....	344
Панчишин Н.М. Функції Конституції України та її види	349
Пірко О. А. Конституційно-правові відносини	353
Плавуцька Б.Ю. Поняття конституціоналізму	358
Пушка М. А. Систематизація законодавства України	363
Прокопик М.А. Участь Верховної Ради України у формуванні органів судової влади	368
Редько А.В. Європейський Суд з прав людини як один з елементів міжнародних організаційних механізмів захисту прав людини.....	374
Терепінь О. М. Політичні права і свободи громадян України.....	379
Тузяк Л. В. Функції та повноваження Президента України та Ради Національної безпеки і оборони України у сфері національної безпеки	384
Чепіжак З. Р. Конституційне провадження в Україні	389
Шиманська І. А. Класифікація норм конституційного права України.....	394

***

-
1. Шайо, А. Самоограничение властей (краткий курс конституционализма) / А. Шайо. – М.: Юристъ, 1999. – 534 с.
  2. Документы истории Великой французской революции. Т.1. / Отв.ред. А.В.Адо. – М.: Издательство Московского университета, 1990. – 528 с.
  3. The Constitution of the Kingdom of Norway [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.constitution.org/cons/norway/dok-bn.html>.
  4. Мексиканские Соединенные Штаты: Конституция и законодательные акты / Сост., ред., авт. вступительной статьи О.А. Жидков. - М.: Прогресс, 1986. - 480с.
  5. Оманидзе, М. М. Классовая сущность конституции Германии 1919 года: Критика буржуазных концепций «социализма» / М.М. Оманидзе // Правоведение. - 1984. - № 6. - С. 78 - 82.
  6. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland vom 23. Mai 1949 (BGBl. S. 1), zuletzt geändert durch Artikel 1 des Gesetzes vom 23.12.2014 (BGBl. I S. 2438). [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://www.bundestag.de/bundestag/aufgaben/rechtsgrundlagen/grundgesetz/gg/245216>.
  7. Costituzione della Repubblica Italiana [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.quirinale.it/qnrw/statico/costituzione/pdf/Costituzione.pdf>.
  8. Costituzione della Repubblica Francese 1958. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://host.uniroma3.it/progetti/cedir/cedir/Lex-doc/Fr_Cost.pdf.
  9. The Constitution of Greece. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.hri.org/docs/syntaxma/>.
  10. Federal Constitution of the Swiss Confederation of April 18, 1999 (as amended up to February 9, 2014). - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=342835

Бариська Я.О.

*кандидат юридичних наук, доцент
кафедри теорії та історії держави і
права ДВНЗ «Ужгородський національний
університет», Ужгород, Україна*

Попович Т.П.

*кандидат юридичних наук, викладач
кафедри теорії та історії держави і
права ДВНЗ «Ужгородський національний
університет», Ужгород, Україна*

ПРАВОВА ПРИРОДА ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ

Розвиток парламентаризму протягом восьми століть, тобто з моменту заснування і офіційного закріплення у XIII столітті статусу першого парламенту в Англії свідчить про те, що

становлення цього політико-правового феномену, у тій чи іншій формі притаманне кожній сучасній демократичній державі, є ключовим правовим вектором еволюції людської цивілізації. Методологічно проблема дослідження парламентаризму в широкому смислі (нижче буде розглянуто окремі поняття, пов'язані з цим феноменом – «парламентський режим», «парламентське правління», «парламентська форма правління», доцільність їх використання) є складною з теоретичної і практичної точок зору.

Вирішення завдання отримання достовірної моделі розвитку парламентаризму в світовій цивілізації вимагає, крім цивілізаційного та формаційного підходів, традиційно використовуваних для дослідження даної проблематики, застосування філософського, психологічного, гносеологічного, соціологічного, аксіологічного, функціонального, генетичного, інструментального, системного, історичного, нормативного, порівняльного та політологічного підходів. Погоджуємося, що саме такий підхід дозволить запобігти двом проблемам, які в певній мірі ускладнюють дослідження правових систем світу: по-перше, ототожнення схожих лише за зовнішніми формальними ознаками, але різних за змістом правових інститутів, і, по-друге, необґрунтованих висновків щодо доцільності імплементації таких форм держави, що виправдали себе в інших країнах та особливостей їх функціонування без урахування відмінностей ціннісних, соціально-психологічних, соціально-економічних та інших детермінант суспільного життя [1, с. 15-16].

Розглядаючи явище парламентаризму в такому аспекті, слід відрізнити його від інституту парламентаризму, тобто відокремленої групи норм, яка врегульовує статус вищого представницького органу держави в рамках конституційного права. Більше століття тому вчені розуміли цей аспект – наприклад, з цього приводу К. Тахтарев указував у 1907 р., що «Парламент існує у всіх конституційних монархіях, а

парламентське правління тільки в найбільш політично розвинутих із них» [2, с. 8].

На думку А.З. Георгіци, автора дисертаційного докторського дослідження з даної проблеми, парламентаризм не зводиться виключно до існування вищого представницького органу народу, а уособлюється обов'язково з активно діючим парламентом у системі конституційного правління. Тому парламентаризм, як суспільно-політичне явище, слід, на його думку, розуміти як визначену в конституції та інших законах, і відповідним чином трансформовану в практичну площину організацію влади в державі і суспільстві, в якій парламент, побудований на демократичних засадах, володіє юридичним статусом і реальними повноваженнями представницького, законодавчого, контрольного і установчого характеру, в бюджетно-фінансовій і зовнішньополітичній сферах і своєю активною діяльністю виступає гарантом захисту інтересів як більшості, так і меншості громадян країн [3, с. 30-31]. Відсутність однозначного розуміння поняття «парламентаризму» як у вітчизняній, так і в зарубіжній юридичній науці, як доречно зазначає вказаний дослідник, нерідко призводить до змішування цього поняття з парламентською формою правління.

Погоджуємося, що парламентаризм, як складний політико-правовий і соціокультурний феномен володіє сутністю декількох порядків. Він структурується на трьох основних рівнях: умовно кажучи, власне парламентському, тобто на рівні самої представницької установи країни, на рівні її взаємодії з іншими державними органами і, нарешті, на рівні перш за все політичної, правової і, в більш загальному плані, соціальної культури даного суспільства, духовного життя нації. Виділені рівні є не чим іншим, як фундаментальними блоками або ланками конструкції, іменованої парламентаризмом. Проте для того, щоб називатися так по праву, кожна з трьох ланок цієї конструкції повинна володіти рядом ознак, відповідати певним умовам [4, с. 12] .

По-перше, зовсім не будь-яку установу, що називається «парламент», можна вважати такою. Повноцінним парламентом може вважатися лише інститут, який представляє інтереси всього народу, є, отже, колегіальним органом, до складу якого входять особи, що обрані безпосередньо населенням країни з обов'язковим дотриманням демократичних процедур і норм. Крім цього, депутати повинні працювати у вищій представницькій установі відповідно до традицій, які склалися в світовій практиці, стилю, форм і методів парламентської діяльності; обов'язково на постійній основі, інакше кажучи, бути повністю звільненими від необхідності виконання яких би то не було інших оплачуваних функцій; володіти певним соціальним статусом і відповідними повноваженнями [5, с. 24-34]. Тільки володіючи перерахованими ознаками, отже, вищий законодавчий орган може виступати як одна з найважливіших і основоположних ланок парламентаризму.

По-друге, твердити про наявність парламентаризму можна тільки за умови існування особливої системи взаємодії парламенту з іншими державними органами, тобто такої системи, в якій він не лише формально, а й реально, фактично, є спроможним здійснювати свої функції, займаючи, тим самим, адекватне місце в політичній системі країни. Мова йде, в першу чергу, про дієву участь парламенту у визначенні і здійсненні внутрішньої і зовнішньої політики держави, про законодавчу функцію, про контроль за виконавчою владою, про формування або участь у формуванні інших державних органів.

Нарешті, по-третє, парламентаризм практично можливий лише тоді, коли інтелектуальний і культурний рівень більшості громадян країни дозволяє розглядати його у ряді найважливіших завоювань людства, як явище, хай не позбавлене недоліків, але в цілому безперечно позитивне; усвідомлювати і безумовно сприймати його як поєднання ідеї, принципів та цінностей представницької демократії і, що особливо важливо, основного способу її організації і функціонування. Тільки в цьому випадку можна бути упевненим, що парламентаризм «приживеться» на «національному ґрунті».

Виходячи з сказаного, російським ученим А.Д. Кермовим пропонується власне визначення парламентаризму. Парламентаризм, на його думку, є системою взаємодії певним чином сформованого, структурованого і реально працюючого парламенту, що приймається суспільством, з іншими державними органами, котра забезпечує його адекватне становище в державному механізмі і виступає як основний спосіб організації і функціонування представницької демократії [4, с. 12].

У правовій науці відсутні єдині підходи до розуміння сутності парламентаризму. Ми не поділяємо доволі поширену точку зору, висловлену зокрема російськими вченими (наприклад, Д.В. Тихомировим), котра полягає у тому, що парламентаризм – це «така інституційно-функціональна форма організації державної влади, за якої виразниками народного суверенітету і, відповідно, суверенітету держави є вищі органи народного представництва, які закріплюють силою закону спільні інтереси і потреби суспільного розвитку» [6, с. 12]. Тобто, по суті, йдеться про окрему форму правління, з домінуючим впливом парламенту, котрий є виразником «суверенітету держави». У такому вигляді модель влади є антиподом парламентаризму, а не його втіленням.

На нашу думку, невірно ототожнювати парламентаризм лише з окремою формою правління. Як політико-правовий феномен він відзначається набагато більш універсальним характером, включає до свого складу (у понятійному плані) і ряд ознак різних форм правління, і ознаки демократичного режиму і, тим більше, проявляється у державах незалежно від їх територіального устрою.

Тому, доречно буде розглядати парламентаризм в трьох аспектах: як ідейно-теоретичну концепцію, яка є науковим обґрунтуванням необхідності парламенту як інституту і його суспільних функцій; як реальний політико-правовий інститут, що виступає як єдність представницької і законодавчої влади в суспільстві, де існує розподіл влади; як особливий випадок розширення влади парламенту і утворення парламентського уряду. Парламентаризм виникає й існує тоді, коли парламент наділений

законодавчими повноваженнями, формування уряду, контролю за його діяльністю і іншими органами виконавчої влади, їх відставки, а також відставки президента [7, с. 30].

Враховуючи вищенаведене, парламентаризм як політико-правовий феномен сучасної доби розуміється нами як форма народного представництва, в основі якої лежить система цінностей конституційної демократії, які покликані забезпечити безпосередню участь народу в управлінні державними справами через механізми раціонально-правової легітимації.

Ознаками сучасного парламентаризму, на нашу думку, слід вважати: а) наявність представницького органу, обраного шляхом вільних виборів; б) верховенство права як основний принцип функціонування всієї системи органів публічної влади; в) поділ влади і ефективність інституційних і правових засобів стримувань і противаг; г) вільний мандат депутатів парламенту; д) гарантії системи політичного плюралізму.

У своєму розвитку парламентаризм пройшов декілька етапів: 1) період закладення основ народного представництва; 2) втілення в державно-правову практику принципів визнання законодавчої діяльності прерогативою парламенту, визнання закону актом вищої юридичної сили з-поміж усіх актів, наділення парламенту повноважень контролю за виконавчою владою; 3) формування парламенту як державного інституту в переважній більшості країн світового суспільства; 4) утвердження парламентаризму як взаємодії держави та суспільства при провідній або особливій та істотній ролі у здійсненні владних функцій загальнонаціонального представницького органу в державно-правовій практиці більшості країн світу; 5) поява першого представницького органу народів держав – членів Європейського співтовариства – Європейського парламенту. Наведена періодизація розвитку феномену (явища) парламентаризму свідчить про поступовий його розвиток під впливом цілого ряду факторів історичного, політичного, правового характеру [1, с. 8].

1. Грובה В.П. Парламентаризм Німеччини: становлення, розвиток, історико-правовий досвід: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / В.П. Грובה. – Харків, 2005. – 20 с.

2. Тахтаревъ К. Огь представительства къ народовластію / К. Тахтаревъ. – С.-Петербургъ, 1907. – 217 с.

3. Георгіца А.З. Сучасний парламентаризм: проблеми теорії та практики: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / А.З. Георгіца. – Київ, 1999. – 43 с.

4. Керимов А.Д. Французский парламентаризм: конституционно-правовое исследование: автореф. дис. на соискание учен. степени докт. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституционное право; Государственное управление; Административное право; Муниципальное право» / А.Д. Керимов. – М., 1999. – 51 с.

5. Авакьян С.А. Федеральное Собрание – парламент России / С.А. Авакьян. – М.: Рюид, 1999. – 432 с.

6. Бацев Ю.Н. Парламентаризм в России: теоретико-правовые и организационные аспекты: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституционное право; Государственное управление; Административное право; Муниципальное право» / Ю.Н. Бацев. – М., 1998. – 24 с.

7. Современный парламент: теория, мировой опыт, российская практика / [под общ. ред. д.ю.н. Булакова О.Н.]. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 320 с.

Білостоцький С. М.

*кандидат юридичних наук, доцент
кафедри давньої історії України та
архівознавства Львівського національного
університету імені Івана Франка, Львів,
Україна*

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ПРАВОСУДДЯ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Формування європейських стандартів правосуддя тісно пов'язане з міжнародно-політичними подіями, котрі мали місце у світі та, зокрема, у Європі.

Дві Світові війни, які знищили Європу в першій половині ХХ ст., повністю зруйнували переконання, що мир і спокій можна забезпечити шляхом конкуренції.